

Ako vyzbrojiť svoje postavy?

Autor	Vydavateľ	Licencia	Vydanie	Autor obálky
Stanislav Hoferek	Greenie knižnica	CC-BY-NC-ND	Prvé (2024)	Pavel Sekerák

O knihe

Píšete príbeh, kde drsná dievčina na Pegasovi zachraňuje svet, ale neviete, čo jej dať do ruky? Potrebuje váš drsný bojovník prejsť pešo od západu na východ veľkého kontinentu a neviete, s čím by sa presekal cez problémy? Alebo vás zaujíma, čo by mal mať poruke správny ochranca zraniteľných? Možností je viac – a táto knižka umožňuje autorom a hlavne autorkám dozvedieť sa viac o zbraniach v reálnej minulosti či vo fantasy svetoch.

Neexistuje jasná odpoveď, čo je najlepšie. Je však správne vysvetliť jednotlivé možnosti a tiež to, ako môže výber správneho či práve nesprávneho vybavenia zamotať príbeh. Meče, sekery, oštepky a mnoho ďalšieho, od A po Z. Tak v boji, ako i mimo neho.

Zbierka bláznov ide na výlet

Keď sa Frodo rozhodol, že pôjde až hlboko do Mordoru a zničí tam prsteň, ukázal svoju odvahu. Bolo mu však jasné, že sám to nezvládne. A vôbec, ktorý jednotlivec by to zvládol? Vieme veľmi dobre, ako to dopadlo. Išiel s ním chlapík z Gondoru, ktorý to mal cestou. A spolu s ním veľa šikovných, talentovaných a dobre ozbrojených zástupcov rôznych rás. Každý z nich bol pripravený na všetko: putovanie, boje s presilou škretov či urukov (slovenské výrazy, ako napríklad ohyzd, sa veľmi neujali) a k tomu ďalšie putovanie a boje.

Niešť sekeru, dobre ju používať a priveľmi ju neukazovať v lese Fangorn, to bola Gimliho práca. Každý člen mal svoje zbrane. Dohromady malo celé deväťčlenné spoločenstvo jeden štít. A ako vieme, jeho majiteľ ho v kľúčovej, poslednej bitke, nemal pri sebe. Koniec Boromira by bol na konci prvého filmu alebo na začiatku druhej knihy trochu iný.

Dajte deviatim hrdinom rovnaké zbrane a môžu vytvoriť formáciu. Pre dobrodružstvá je však rôznorodosť vítaná. Len si predstavte, že by ste mali urobiť skutočne vojensky silnú partiu. Dáte im do rúk tie isté zbrane? Dôležité je, aby sa to dobre písalo (a opisovalo), dobre čítalo, malo to nejakú originalitu a hlavne logiku.

Nie každý môže byť veľký bojovník. Nie každý môže alebo chce používať konkrétnu zbraň. A hlavne, v spoločenstve bolo deväť bytostí, no skutočných bojovníkov bolo päť. Niekedy je pre príbeh zaujímavejšia, dôležitejšia či sympatickejšia postava bez zbrane. A navyše, niekto musí riešiť úplne iné veci. Kto uhádne hádanku? Kto presvedčí potencionálnych spojencov či nájde cestu tam, kde by ju nikto nehľadal?

V hrách sa často používa jednoduchá taktika, kde spolu ide skupina TANK, DPS a HEALER. V preklade do ľudského jazyka:

- silný jedinec vpredu, ktorý dostane po papuli, ale neustúpi
- rýchly jedinec, ktorý spôsobí veľa poškodenia a „kosí“, čo sa dá
- liečiteľ, ktorý dáva pozor, aby tí dvaja nezomreli skôr ako je to pre príbeh potrebné

Povedané ešte inak: Jeden vpredu, jeden v strede, jeden vzadu. A pomáhajú si.

Teraz si predstavte jednoduchú partiu, ktorá má úplne iné vlastnosti.

- silný bojovník s mečom a štítom
- taktik a špecialista na spomaľovanie nebezpečných protivníkov (boly, siete, pasce...)
- kúzelník, ktorý hádže blesky
- liečiteľ
- ešte jeden silný bojovník s mečom a štítom.

Kto je tu „navyš“ a podľa čitateľa zomrie ako prvý?

Ak by sme išli do sci-fi, kde je bežne nejaká tá vesmírna loď či základňa a elitný tím cestuje kade-tade, je normálne, že každý člen tímu má inú osobnosť – a používa iné zbrane, keď je to potrebné. Je potrebné vytvoriť líniu a strieľať z P90 toľko, čo dovolí rozpočet na efekty alebo predstavivosť čitateľa? Alebo zobrať revolver a so šiestimi nábojmi zastreliť desiatich chlapov? Každopádne, keď to začne byť príliš obyčajné, vytiahne niekto nôž, sekeru, nohu zo stoličky alebo tank (ako v geniálnom filme Kung Fury) a začne sa niečo diať.

Aj keď je táto kniha o zbraniach, v literatúre je len málokedy zbraň zaujímavejšia ako ten (alebo tá), kto ju používa. Artuš, Aragorn či Anakin (alebo iný hrdina na A) by bol zaujímavý, aj keby mali v ruke niečo iné. Je však vhodné, ak sa nejaká spája hrdina so svojou zbraňou a je nejakým spôsobom súčasťou jeho osobnosti. Indiana Jones bez biča by bol stále Indiana Jones, ale práve vďaka charizme, humoru, akcii, vedomostiam i spomínanému biču je to postava, ktorá je legendárna a na zničenie obrazu ktorej treba často viac ako jeden nie veľmi dobrý film.

Keď putujú vlci, ich presun má svoju logiku. Silní vlci majú svoje pozície, podobne ako tí slabší. Silní chránia slabých. Ak je v skupine hromada presilených, neskutočne silných ľudí, ale nikto, kto by potreboval ochranu, tak celá tá skupina nemá veľký význam a pokojne môže ísť každý sám. A kto by sa bál o život niekoho, kto má toľko šikovnosti a toľko vybavenia, že by sa mu nič nestalo, ani keby mu padol na hlavu meteorit a nebál by sa ani len inflácie?

Štíty

Meč a štít je dobrá kombinácia. Aj sekera so štítom a mnoho ďalších zbraní. Svoje využitie má aj štít samotný, a to aj ak náhodou nie je vaša postava Steve Rogers, Cpt. America.

- Štíty chránia bojovníka. Mŕtvy alebo ťažko zranený bojovník nemôže útočiť.
- Vo veľkej väčšine sa používa ľavou rukou. Je to preto, že efektívne brániť sa dá aj väčšinou slabšou rukou. Silnejšia a presnejšia ruka je vhodnejšia na použitie zbrane.
- Štít chráni pred bodnými zbraňami ako sú šípy či kopije. Chráni tiež pred tupými zbraňami ako sú napríklad kladivá. V neposlednom rade chráni pred sečnými zbraňami ako sú meče a sekery.
- Štíty môžu byť oveľa lacnejšie ako zbrane. Na kúpu i na údržbu. Väčšinou nevyžadujú vysokokvalitné (a teda i drahé) materiály.
- Čím ťažší štít, tým viac energie vynaloženej útočníkom pohltí. Skutočne veľké a ťažké štíty sa ale nedajú dobre prenášať a do epického putovania sa vôbec nehodia.

- Rímske légie mali štíty zložené z prekladaných drevených plátov a kovu. Vďaka nim sa dali ľahko presúvať, neboli príliš ťažké na dlhé pochody, mali dostatočnú pevnosť a čo je dôležité, dalo sa s nimi aj útočiť. Pri útoku štítom sa často mieri na hlavu s cieľom omráčiť protivníka. Rímske legionárske štíty tiež umožňovali schovať celé skupiny bojovníkov za hradu štítov, tzv. korytnačka.
- Malé štíty chránia len malú časť tela, ale priveľmi nespomaľujú a dajú sa používať aj s niektorými obojručnými zbraňami. Stredne veľké štíty sú vhodné na boj muža proti mužovi a kombinujú dobrú obranu a pohyblivosť. Veľké štíty sa hodia do pevnej formácie.
- Nejeden hrdina použil namiesto štítu niečo iné za rovnakým účelom. Koleso od voza, kus stromu či dokonca telo spolubojovníka či protivníka ako živý štít.
- Štíty sa dajú rozbiť sekerami, hlavne pri sekoch po drevených vláknach. Taktiež sa môžu poškodiť palcami. Keďže ide často o drevenú konštrukciu, poškodiť ho môžu tiež ohnivé šipy.
- Štít sa dá relatívne dobre používať i neskúseným človekom. Samozrejme, je dôležité, aby každú ranu nepohltil priamo, ale aby niektoré údery boli presunuté inam, mimo hrdinu. Pár naozaj silných rán a zle nastavený štít znamená zlomeninu ruky.
- Ideálne použitie štítu je všade tam, kde sa využívajú lukostrelci. Taktiež v prvej rade, v najostrejšom boji.
- V boji skúseného a menej skúsenejšieho bojovníka dáva väčšiu výhodu slabšiemu z dvojice.
- Niektoré zbrane, napríklad rímsky pilum, umožňujú štít zneškodniť. Spraviť ho príliš ťažký, nevyvážený, keďže z neho bude trčať ťažký typ oštepov, ktorý sa nedá ľahko vytiahnuť. Bojovník navyknutý na používanie štítu má bez neho značnú nevýhodu.
- Štít môže chrániť aj proti vetru, dažďu či padajúcim kameňom. A na niektorých sa dá spať.
- Každý bojovník, nech sa špecializuje na akúkoľvek zbraň, má aspoň základné skúsenosti s kopijami a oštepami. Dôsledný tréning umožňuje agilnému bojovníkovi v boji jedného proti jednému útočiť a zároveň ustupovať skôr, ako protivník udrie. Preto sa často kombinuje s ľahšími brneniami. Ak úder kopijou urobí malú škodu a podarí sa bojovníkovi znovu jemne vzdialiť, môže útočiť znovu a znovu. Krvácanie spôsobené dlhými zbraňami môže spôsobiť vysokú agresivitu a stratu logického uvažovania nepriateľa.
- Prenosnosť kopije či oštepov je priamo úmerná dĺžke. Stredne veľké kopije sa dajú ľahko niesť v rukách či používať ako palica. Kopije sa dajú tiež upevniť o zem či o iný pevný bod.
- Nie je ťažké vytvoriť kopiju. Často stačí aspoň trochu kvalitné drevo a kov na hrot.
- Kopije sa dajú preseknúť sekerou alebo inou zbraňou. Hrdina by mal byť na takú možnosť pripravený.
- Oštep sa dá vrhať a znovu použiť. Na vrhanie je potrebný silový tréning, pretože pri vrhu je dôležitá sila a aerodynamika. Oštep z ľahkého a hlavne pružného dreva bude presnejší.
- Spartania používali kopiju alebo oštep ako hlavnú zbraň a pomocou nej znemožňovali protivníkom priblížiť sa k nim. Pri jej poškodení siahali po meči a keď to bolo možné, zobrali do rúk znovu dlhú zbraň. Kým kopije sú bodnými zbraňami, meče sú hlavne sečné zbrane a dobre sa kombinujú.
- Kopije sú populárne pre nižších ľudí s kratšími rukami, pre ktorých by boli ostatné zbrane málo použiteľné v porovnaní s vyššími alebo mohutnejšími ľuďmi.

Meče

Meč je klasika všetkých klasík. Andúril, Excalibur a mnohé ďalšie majú svoje pevné miesto v kultúre. Táto kniha by bez tejto kapitoly rozhodne nemohla existovať.

Ak sa povie zbraň v staroveku, stredoveku či vo fantasy svete, nejdnému človeku ako prvý napadne meč. Pritom kopije a im podobné zbrane sú dlhodobo najúčinnnejšou zbraňou v histórii.

- Kopije a podobné zbrane vynikajú svojou dĺžkou. Pri správnom použití dokáže bojovník zasiahnuť iného bojovníka skôr, než sa priveľmi priblíži.
- Fyzika nepustí, sústredenie veľkej sily do jediného bodu dokáže preraziť rôzne štíty a brnenia. Takéto použitie je tiež veľmi účinné proti koňom, slonom, ťavám, drakom alebo čomkoľvek, čo môže urobiť veľa škody. Kopije sú vhodné pre jazdcov, ktorí môžu kombinovať rýchlosť a silu koňa a koncentrovanú silu kopije tak proti pechote ako i proti iným jazdcom.
- Bojovník s kopijou má značnú nevýhodu, ak netrafí. Efektivita dlhých kopijí je nízka na veľmi krátku vzdialenosť a je prirodzene opačná v porovnaní s dýkami, nožmi či krátkymi mečmi.
- Aj keď je zbraň s jedným ostrým koncom efektívna pri zásahu, šanca na zásah je nižšia v porovnaní s inými zbraňami. Je ľahšie trafiť súperu dlhou čepeľou, než jediným bodom. Pri správnom použití môžu kopije zasiahnuť brnenia v slabých miestach (krk, kĺby...)
- Kopija sa môže zapichnúť do štítu či brnenia a niekedy sa nedá okamžite vytiahnuť. Bojovník tak niekedy musí okamžite siahnuť po inej zbrani.
- Meč je populárna zbraň. Existuje však množstvo mečov a tak sa rozhodne nedá povedať, že je meč ako meč. V praxi poznáme jednoručné meče, jeden a pol ručné a obojručné meče.
- Meče sú zväčša kovové, ale stretli sme sa tiež s drevenými (často tréningovými) či s mečmi zo sopečného skla. Bronzové meče sú ťažšie, menej obratné a ostávajú ostré kratšiu dobu ako meče z kvalitnej ocele. Útočiť sa dá i rukoväťou proti plátovému brneniu alebo helme.
- Nie každý meč je stavaný na boj. Môžeme sa stretnúť s mečom pre kata či s mečom ako symbolom moci, ktorý sa používa skôr na ceremoniálne účely.
- Klasické meče s dvomi ostriami dokážu sekať i bodáť. Podľa toho, čo je akurát vhodnejšie.
- Ázijské a arabské meče s jednou čepeľou (šable, katany...) sú presnejšie, dokážu efektívnejšie sekať pri správnom použití a lepšie sa ovládajú, predovšetkým pre slabších bojovníkov. Nie sú však vhodné na bodanie a majú iné vyváženie.
- Veľká časť mečov má pridanú ochranu pre ruku. Posledná vec, čo chce hrdina s mečom je to, aby mu niekto sekol do ruky. Pri boji sa obaja bojovníci snažia netriať často do meča súperu, pretože to ľahko otupí obidva meče. Skôr sa snažia zasiahnuť čokoľvek iné, napríklad ruku.
- Medzi začiatočnými a expertmi v používaní meča je ohromný rozdiel. Množstvo bojovníkov, od domobrany po rôznych oštepárov, nikdy v živote nedržalo v ruke meč.

8. Kvalitný meč je drahý na výrobu i opravy. Kvalitnejšie meče patrili skôr šľachte, než bežným bojovníkom. Zároveň si držia vysokú cenu i po tom, čo ich pôvodný majiteľ zomrie. O meče sa treba starať viac ako o iné zbrane a vyžaduje pravidelné ostrenie.
9. Pri mečoch sa často spomína množstvo uhlíka. Čím viac uhlíka, tým je meč pevnejší a stabilnejší. Naopak, nízko uhlíková ocel spôsobuje, že meč je pružnejší. Medené a bronzové meče postupne získavajú zelenšiu farbu oxidáciou.
10. Jednoručný meč je často ľahký, pretože bojovník s ním musí dokázať bojovať dlhšiu dobu a viac ako búšenie, (ako s kladivom) sa cení presnosť. Rimania kombinovali veľké štíty a krátke meče, ktoré sa dali efektívne využívať v stiesnenom, často chaotickom priestore. Kombinácia meča a štítu spôsobuje, že šermiar má ochranu na blízko (meč a štít) i na diaľku proti šípom (štít). Obojručné meče sú zaujímavejšie vo fantasy ako v realite, pretože silní bojovníci s veľkými mečmi sú ľahkým cieľom pre lukostrelcov alebo vojakov s kopijami a oštepami. Obojručné meče často ani nemusia byť úplne ostré, pretože sa dajú použiť aj na tupé rany (podobne ako kyjak či kladivo). Jeden a pol ručné meče (tzv. bastard) sú výhodné pre skúsených bojovníkov. Dajú sa používať v jednej ruke so štítom, ale pri poškodení alebo stratení štítu sa dajú používať ako obojručné a dosiahne sa tak väčší dosah. Následne môže bojovník zobrať iný štít a pokračovať ďalej s mečom v jednej ruke.
8. Sekery charakterizujú bojovnosť, odvahu, agresivitu. Pre mierumilovnú a tichú postavu sa nehodia. To sa dá využiť v príbehu. Taktiež je to takmer výlučne mužská zbraň, Sekera je taktiež zaujímavá pre tých, ktorí majú schopnosť postaviť, opraviť či vyplieniť domy, pevnosti či lode.
9. Obrovské, obojručné sekery, dokážu pri správnom použití napáchať značné škody. Zároveň je to zbraň, po ktorej málokto slabší siahne a taktiež ju málokto dokáže niesť na dlhšie vzdialenosti. Hodia sa okrem iného aj na rozbíjanie drevených múrov a brán. Nositeľ obojručnej sekery je vhodný terč pre lukostrelcov či vrhačov oštepov. Obojručné sekery sa často spájajú s bojovým revom a nevídaným bojovým šialenstvom.
10. Sekera má svoje zaujímavé využitie pri nájazdoch. Stačí vyskočiť z lode len so sekerou a bez brnenia, premôcť prípadný odpor a odniesť čo najviac pokladov. V prípade potreby sa dá využiť štít, ktorý je často na toto prichystaný na lodi, alebo využiť štíty pôvodných obyvateľov. Vikingovia doviedli túto taktiku do dokonalosti.

Dýky a nože

Dýky, nože, krátke meče a najrôznejšie čepele majú hneď niekoľko zaujímavých vlastností. V príbehoch sú obľúbené a umožňujú vyniknúť inému druhu hrdinov.

Sekery sa v bojoch spájali nielen s divokými kmeňmi z rôznych končín sveta. Úplne bežne sme sa stretávali so sekerami napríklad aj v rukách križiakov. Rozličné druhy sekier majú svoje výhody.

1. Sekera nie je tak urodzená zbraň ako meč. Práve s mečom má však mnohé spoločné. Sečné poškodenie, použitie v jednej či v dvoch rukách či fakt, že sa dobre kombinuje so štítom. Samozrejme sa môže kombinovať aj s mečom.
2. Ľahké sekery sú mimoriadne praktické. Dajú sa použiť na boj, na prípravu dreva na oheň, na rozličné rezania či na zatĺkanie, podobne ako kladivo. Je to tak nástroj a zbraň v jednom. Zastúpenie má tiež pri rôznych balistách a katapultoch. Je tiež často v rukách improvizovanej milície. Nevyčistená sekera, ktorou sa sekalo v minulosti mäso, môže priniesť do rany otravu.
3. Základné sekery sú mimoriadne jednoduché. Stačí ostrie a porisko. Keď sa ktorákoľvek časť poškodí, dá sa vymeniť. Prípadne sa dá upraviť na lepšie hádzanie či pre vyššieho človeka.
4. Sekera je užitočná predovšetkým vtedy, keď je dobre nabrúsená. Stačí ju nabrúsiť bežným kameňom, pretože sa v porovnaní s mečom viac berie ohľad na efektívnosť ako na estetickú krásu zbrane.
5. Sekery sa dajú okrem iného používať ako hák, pri správnom použití môžu odtrhnúť ruku nepriateľa, alebo odtrhnúť od neho štít.
6. Na rozdiel od meča sa sekera často používa priamo na útok na štít, ktorý môže rozbiť efektívnejšie ako meč. Taktiež je populárnou voľbou pre presekanie sa cez kopije.
7. Sekera sa nehodí na bodné útoky, alebo minimálne väčšina z nich. Dá sa však použiť na sečný útok, alebo na tupé údery opačnou či bočnou stranou. U mimoriadne silných bojovníkov je tiež možnosť využiť ťažkú sekeru podobne ako kopiju. Takto síce väčšinou neprederaví brnenie, ale ľahko vybijie dych a útočník tak získa na niekoľko sekúnd výhodu.
1. Dýky či nože môžu byť dobre schované a nenápadné. Často je ťažké povedať, či tieto zbrane niekto pri sebe má alebo nie. Je to presný opak halapartní, obojručných sekier a podobných zbraní, ktoré sa nedajú dobre schovať. Dýku je možné schovať v topánke, v kabáte, v klobúku, priamo v štíte či na akomkoľvek inom mieste. V príbehu môže byť pokojne v sude medzi múkou či rybami, alebo sa dá prepašovať v chlebe či v melóne. Niektoré dlhšie dýky ako napríklad indonézsky kris, sa neskrývajú a sú skutočným hybridom medzi dýkou a mečom.
2. Dýka je typická pre iné postavy ako meč, aj keď sú tieto zbrane podobné. Kým meč je typický pre rytiera, dýka je ideálna pre rôzne nebojové postavy (zlodejka, šaman, zabijak, alchymista, služobník...), ako i pre bojovníkov, pre ktorých je sekundárnou zbraňou. S dýkami či nožmi sa tak stretneme u lukostrelcov i u rozličných elitných bojovníkov, ktorí ovládajú použitie rôznych zbraní. Tieto zbrane sa dajú navyše vrhnúť, vytiahnuť z tela a znovu využiť.
3. Dýka má malý dosah, čo z nej robí opak kopije či halapartne. Na druhej strane majú aj odlišnú rýchlosť. Tieto krátke zbrane dokážu bodnúť či seknúť rýchlejšie ako iné zbrane. Skúsený používateľ ich môže využiť skôr, než protivník vytiahne meč, alebo môže seknúť znovu a znovu v rýchlom poradí a udeliť tak viac rán, ako protivníci s väčšími a pomalšími zbraňami. Zaujímavý je psychologický efekt, keď nikto nevie, kto dýku schováva a čo s ňou urobí.
4. Dýky sa často spájajú s jedom. Je to geniálna kombinácia. Malý rozmer (na skrývanie), vysoká rýchlosť (nutná pre efektívny moment prekvapenia) a poškodenie jedom, ktoré môže zabiť človeka aj vtedy, keď samotný útok spôsobil len malý škrabanec. Otrávené dýky môžu byť smrteľné i pre ich vlastníka. Stačí sa nešikovne škrabnúť, alebo ich môže niekto vziať a použiť proti nemu. Nejedem zabíjak tak má vedomosti o protijedoch a možno nejaký aj popíja.

- Cieľom útokov rozličných zabijakov môžu byť králi a kráľovné, vojvodcovia, najrôznejšie dobové osobnosti. Väčšinou sa teda dýky nepoužívajú proti bežným civilistom či rádovým vojakom. Môže byť zaujímavé poriadne sa zamyslieť nad touto myšlienkou v príbehu.
- Nože sa celkom hodia na prežitie v divočine. Zobrať na opustený ostrov nôž je logické. Hodí sa tiež na rôzne opravy, na prípravu šípov či na porciovanie ulovenej zveriny.
- Dýka sa veľmi dobre nekombinuje so štítom. Zaujímavé je však jej kombinovanie s menej typickými zbraňami. Trojzubec, vrhacie boly či bojové kladivo. Kombinácia kladiva (tupé údery) a dýky (sečné a bodné poškodenie) je smrteľná. Taktiež je možné kombinovať dve dýky. Je to účinné proti neobrným protivníkom. Samotné dýky sú proti plátovým brneniam nanič, ale zase protivník v plátovom brnení len tak ľahko nedobehne niekoho len s dýkami.
- Najviac poškodenia urobí dýka po zatočení v rane. To vyžaduje silu, ktorú nemá ktokoľvek. Niektoré zatočené dýky sú v súčasnosti zakázané ako príliš nehumánne a kruté. Vo fantasy svetoch sa dá stretnúť s najrôznejšími očarovanými, prekliatymi či neviditeľnými dýkami.
- Bojovník s palcátom a veľkým štítom sa hodí na ochranu mostu či veľmi úzkeho priesmyku, kde sa veľa bojovníkov nevojde. Ich úlohou je hlavne spomaliť najbližšieho súpera a zariadiť, aby ho nemohol okamžite nahradiť ďalší. Tresnutie palcátom či štítom do kolena alebo do nohy môže znížiť stabilitu protivníka, zatiaľ čo úder do hlavy môže omráčiť.
- O palcáty či kladivá sa netreba intenzívne starať. Sú efektívne, aj keď sa trochu poškodia. Často sa môže pridať hrot, ktorý ešte viac sústreďuje energiu. Rana palcátom tak dokáže zraziť jazdca v brnení z koňa. Chlap s obojručným palcátom si musí dávať pozor na šipy či oštep.
- Kým meče sú efektívnejšie proti bojovníkom v ľahkej zbroji alebo i bez zbroje, palcáty sú lepšie proti ťažkej zbroji. Samotné palcáty sa ale veľmi nehodia v boji proti mečom, pretože často nemajú žiadny chránič ruky, sú pomalšie a sú viac odkázané na šťastie. Trefa vedľa neurobí žiadne poškodenie, zatiaľ čo presný zásah môže rýchlo ukončiť zápas.

Luky a kuše

Luky a kuše majú jednoduchú výhodu oproti iným zbraňam. Dostrel. Poraziť niekoho na veľkú vzdialenosť, takmer nehučne a následne sa schovať niekde v húštine alebo za armádu kopijníkov.

Rytier či kráľ, ktorý sa nebojí boja, môže použiť nejakú poriadnu tupú zbraň. Poriadny palcát má jednoduchú úlohu, drviť. Kostlivcov, chlapov v silnom brnení či čokoľvek, na čo meč nestačí.

- Medzi palcáty môže patriť čokoľvek. Palice, kyjaky, kladivá a najrôznejšie tupé zbrane. Pokojne aj kráľovské žezlo či cep.
- Spoločná vlastnosť palcátov je v tom, že je pre ne potrebná vysoká fyzická sila. Slabší jedinec si oveľa lepšie poslušne so šablou, dýkou či palicou. Poriadne palcáty totiž fungujú inak a viac ako presnosť sa cení schopnosť silno udrieť.
- Kým pre väčšinu zbraní pre boj zblízka je ideálne útočiť na slabé miesta, ako rôzne spoje brnení či prsty na rukách, pre palcáty je to naopak. Priamo do stredu hrubého brnenia a najsilnejšie, ako sa dá. Palcáty, napríklad tzv. morning star, sú prezývané aj ako otvárače na plechovky, pretože dokážu narobiť škodu aj rytierom v hrubých brneniach.
- Vo fantasy sa často používajú proti nemŕtvym zombie či kostlivcom tupé zbrane. Vychádza sa z toho, že rozličné tvory bez funkčných orgánov, zložené z kostí a zvyškov, trpia najviac pri tupých úderoch. Kým seknutie mečom môže poškodiť kosti, kladivo či bojový cep, zvlášť pri poriadnom zatočení, kosti doláme lepšie. Predovšetkým, ak sa zbraň očaruje proti nemŕtvym, postrieka svätenou vodou alebo je to nejaký paladín, ktorý je jednoducho skúsený a silný.
- Palcátové zbrane patria k skupinám dobrodruhov, ale väčšinou v oveľa menšom množstve ako napríklad meče. Výnimkou sú trpaslíci, pre ktorých sú typické zbrane práve sekery a palcáty. Zhodou okolností sú obidve tieto zbrane veľmi efektívne na prerážanie dverí či oštepov.
- Palcáty nie sú bodné ani sečné zbrane. Nedá sa s nimi rozsekať celá armáda nepriateľov, keď je hrdina v obklúčení. Hodia sa však na priamy boj jedného proti jednému, kde sa protivník väčšinou snaží uhnúť rane palcátom. Predsa len, kto by chcel dostať poriadnu ranu kladivom do štítu či do helmy, keď má možnosť sa tomu vyhnúť? Bojovník s palcátom je často pomalší ako s krátkym mečom alebo s dýkou.
- Anglické tzv. dlhé luky vynikli svojím dostrelom. Dlhá tetiva a kvalitné drevo sa dali natiahnuť a vypáliť na dlhú vzdialenosť, ale za cenu menšej rýchlosti paľby. Taktiež, dlhé luky vyžadovali tréning a silné ruky a pre lukostrelcov začiatčníkov boli veľmi nevhodné i drahé. Vysoký dostrel majú tiež luky používané v stepiach, ktoré sú kratšie, ale na okrajoch zatočené.
- Doba medzi výstrelmi môže byť rozličná. Medzi najrýchlejšie patrili niektoré elitné čínske kuše, ktoré mohli byť nabité viac šípkami naraz. Opakovacie kuše (Chu Ko Nu) sa dlho nabíjali, ale dokázali páliť šípku za šípku. V praxi to znamenalo, že strelec viac strieľal ako mieril. Pri bežných kušiach je to naopak.
- Ťažké kuše dokážu vystreliť šípku ohromnou silou a rýchlosťou, ale je potrebné pri ich nabíjaní používať značnú silu. Ich hlavnou výhodou oproti lukom je schopnosť preniknúť niektorými brneniami a urobiť viac škody tam, kde by boli klasické šipy z lukov neefektívne.
- Zásoba šípov a šípkov do kuší je často obmedzená. Poraziť množstvo nepriateľov je veľmi náročné, keďže mnohé šipy minú cieľ, alebo sa zaboria do štítu čo odrazia od brnenia.
- Pre lukostrelcov je bežné zbierať šipy, aby sa znovu použili. Nie vždy sa to dá, čo znovu znižuje efektívnosť lukostrelcov.
- Vo filmoch sa často ukazuje strelba v salvách. Je to hlúpe, nelogické a historicky nevhodné. Ak by všetci strieľali naraz, tak by to znamenalo, že tí najrýchlejší zabijú či zrania menej nepriateľov, ako by mohli. Ak letí veľa šípov naraz, každý sa zastaví a schová pod štít alebo za čokoľvek, čo nájde poruke. Jednoducho budú vedieť, že šipy sa raz minú.
- Nočné šipy sú zaujímavé. Ak ich bude veľa, ľahko sa odhalia. Ich sila je práve v prevapení.
- Hradby poskytujú výhodu pre obrancov. Obrancovia majú väčší dostrel a ich šipy či šípky sú smrteľnejšie. Navyše môžu často strieľať z výšky, kde je len ťažké dostreliť bežným lukom.

9. Ohnivé šípy sú často spomínané vo fantastike i v reálnej histórii. Odpáliť horľavý olej na diaľku je spolaľhivý spôsob, ako spáliť nepriateľov a vytvoriť chaos v ich formáciách. Pri používaní ohňa je väčšinou nižšia kadencia strelby ako keby sa nepoužíval. Ohnivé šípy sú vhodné na podpaľovanie dedín či hradísk, splašenie koní či vytvorenie obrannej ohnivej steny.
10. Menšie luky sú ľahko prenosné, dá sa s nimi tiež vytvoriť oheň a môžu sa použiť na lov. Luk patrí do rúk nielen lukostrelcom, ale veľmi vhodný je tiež pre rôznych hraničiarov či pre rôznych majstrov zbraní. Útočiť lukom ako s palicou je v praxi málo efektívne.
11. Kuše vznikli aj preto, že na ich použitie treba menej tréningu a sily ako na luky.
12. Mongoli, kumáni, tatári a mnohí ďalší kombinovali dlhý dostrel luku a extrémnu pohyblivosť pri jazde na koni. Vystrelili a ušli skôr, ako prišli odvetné šípy.
8. Katary a rozličné nasadzovacie pazúry sú zaujímavé v boji jedného proti jednému. Majú väčšinou malý dosah a môže si s nimi ublížiť i samotný bojovník, ale vyhovujú agresívnym bojovníkom a bojovníckam. Prirodzene predlžujú ruky a aj keď sú vhodné skôr na útok, dá sa s nimi i brániť. Bojovník je však ľahko zraniteľný zbraňami s dlhým dosahom či šípmi.
9. Palice sú výborné na tréning. Ak je palica ľahká a zároveň pevná, hodí sa tak na dobrodružné cesty, ako i na boj. Využíva sa často na zlepšenie reflexov a učenie predvídať ďalšie kroky súpera. Pri správnom použití vie vyraziť dýku z ruky a je skôr vhodná na obranu ako útok. Ideálna dĺžka palice pre boj je rovnaká ako pri kráčaní, takže približne od nôh po ramená.
10. Atlatl je vrhač oštepov. Predlží ruku, pridá silu a presnosť. Vrháť môže po úprave skoro čokoľvek, dá sa v prírode ľahko vyrobiť a dá sa tiež použiť ako improvizovaná zbraň.

Ostatné zbrane

Existuje ohromné množstvo zbraní. Preberme si niektoré z nich v niekoľkých vetách a povedzme si niečo o ich použití v praxi.

1. Trojzubce či vidly môžu byť nebezpečné, ale svojmu nositeľovi neposkytujú žiadnu ochranu. Pri boji je každému jasné, čo chce ich nositeľ urobiť a útoky sa dajú ľahko predvídať či kryť.
2. Shurikeny sú v teórii perfektné. V praxi treba na ich skutočne efektívne používanie veľa skúseností a tak sú pre tých, čo na ne nie sú majstri, takmer bezcenné.
3. Chakram nie je tak dobrá zbraň, ako je ukazované v Xene. Neodráža sa a dokonca je efektívnejšia, keď sa hádže vertikálne ako horizontálne.
4. Halapartne a iné tzv. drevcové zbrane môžu byť ideálne zbrane pre niektoré súboje. Zmes kopije a iných zbraní dáva versatilitu. Na jednu zbraň sa môže pridať hrot z kopije, tupá a ťažká časť z palcátu či ostrie zo sekery. Ich limitom je len šikvnosť a fakt, že rozličné fyzikálne zákony idú s týmto i proti tomuto riešeniu. Halapartne nejdú dohromady s bojom v úzkych priestoroch ani so štípmi, takže sú efektívnejšie v boji na rovine, pokojne v línii.
5. Nunčaky majú mnohé spoločné s cepmi. Dve často prepojené reťazou sú tak efektívne, ako veľa času má bojovník na úder. Sú to rýchle zbrane, proti ktorým nemá veľkú šancu niekto, kto sa s nimi ešte nestretol. Na rozdiel od bežnej palice však vedia byť nebezpečné aj pre samotného bojovníka, keď si nedá pozor. Podobne ako pri dýkach, vyžadujú blízkosť súpera. Pri podobných zbraniach, zložených z troch či viac častí, je vyšší dosah. Podobné vlastnosti má použitie reťaze ako zbrane. Tie vyžadujú dostatok miesta na manévrovanie. Zaujímavé sú tiež boly, dve gule spojené povrazom, ktoré sa môžu omotať okolo nôh a zastaviť tak súpera.
6. Bič sa dá preseknúť, takže to nie je ideálna zbraň proti niekomu s mečom. Proti biču sa dá len ťažko kryť a navyše má dlhý dosah. Efektivita je veľmi ovplyvnená brnením a bojovník s bičom musí rátať aj s tým, že občas jeho bič niekto chytí a pomocou neho si ho priblíži k sebe.
7. Siet' sa dá použiť na zamotanie protivníka. Bežne sa používala v gladiátorských zápasoch. Práca s ňou je však náročná, vyžaduje rýchle reflexy a všímať si detaily správania protivníka.

Záver

V časoch, keď boli obyvatelia dnešnej Brazílie neskutočne zneužívaní a trestaní svojimi pánmi, vytvorili svoju vlastnú obranu. Táto obrana dostala meno Capoeira. Dnes je to brané ako súčasť tradícií a je to zmes bojového umenia, hudby a tanca. Kedysi to však bola možnosť, ako sa postaviť bez zbraní niekomu, kto zbrane má a vyžaduje nimi poslušnosť. Podobných umení vzniklo niekoľko a len vo východnej Ázii ich je naozaj dosť. Aikido, Karate, Taekwondo a mnoho ďalších. Niektoré z nich, predovšetkým z Filipín, sú naviazané na používanie zbraní. V svojej podstate je ideálne vycvičiť človeka, aby bol rýchly a obratný a dať mu do ruky rýchlu zbraň, ktorú vie dobre použiť.

Mne osobne sa páči štýl bojovníka, ktorý nemá svoju zbraň. Berie, čo nájde. Čo sa dá aspoň trochu použiť. Dobrodruh môže byť bez peňazí, môže sa snažiť jednoducho prežiť. Tak ako trpaslíci v Hobitovi, ktorí mali svoj cieľ a sen, ale nešli ako geniálne vyzbrojená skupina. Samozrejme, že sa poriadne potešili, keď našli zbrane, aké len chceli a mohli ich použiť.

V jednom z mnohých vtipov o Chuckovi Norrisovi sa spomína, že tento pán nájde v priemernej miestnosti 1000 vecí, ktorými ťa vie zabiť. Vráťane miestnosti samotnej. Improvizácie nemajú hranice. V príbehu je však zaujímavé, keď sa nájde niekto, kto danú zbraň nevie či nechce použiť, zatiaľ čo iné ovláda. Ak sa nájde chlap, ktorý vie používať svoj meč, ale nevie použiť iný meč či inú zbraň, je to niečo, na čom sa dá stavať. Taktiež je pre príbeh zaujímavé, ak sa meč vylepší, získa nové vlastnosti, alebo sa naopak roztrieška na kúsky a bude opravený až po tisícke rokov. Thor prišiel o kladivo a zmenilo ho to. Isuldur prišiel o svoj meč. Občas sa zlomí štít Prvého avengera. Len to treba dobre popísať a dobre ukázať, čo všetko to mení.

Zaujímavý príklad som dával do knižky s menom Smrteľná taktika. Ako veľmi silný a zaujímavý je dobrodruh, lukostrelec, keď príde o luk a šípy? Čo ponúkne? Kto ho potrebuje? Aké je jeho miesto? A získa naspäť svoju pozíciu a vážnosť, keď sa dostane k luku a šípmom?

Veľký hrdina v boji s niektorou zbraňou dokáže veľké veci, ale nie je či nemal by byť nezničiteľný či nezastaviteľný. Môže poznať jednotlivé zbrane z vlastných skúseností, z rozličných tréningov. Je však možné, že sa ešte nestretol s tým, ako vedieť konkrétne zbrane využívať protivníci. Ak uvidí niečo, čo ešte nevidel, ako bude reagovať? Ignorovať hrozbu? Skúsi aj on nejako prekvapiť? Alebo ustúpi? Možností je oveľa, oveľa viac. Dobrým príkladom je súboj Joraha Mormonta zo série Pieseň ľadu a ohňa, kde narazil v aréne na lepších bojovníkov. Situácia je o to zaujímavejšia, že je tam viac či menej dobrovoľne.